



Datum
2018-04-24

Vårt Dnr:
Rnr 4.18

Ert Dnr:
S2017/07382/FST

Socialdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Remissvar Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen

Utredningens förslag om ny modell för föräldraförsäkringen

Föräldraförsäkringens huvudsyfte är att möjliggöra för föräldrar att förena arbete och familj. Försäkringen är utformad för att främja deltagande på arbetsmarknaden. Utredningen konstaterar att arbetsmarknaden fortfarande i hög utsträckning är könssegregerad. Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av reglerna för föräldraledighet och föräldraförsäkring. Syftet har varit att identifiera problem och föreslå åtgärder för att föräldraförsäkringen i högre grad än i dag ska bidra till jämställdhet på arbetsmarknaden, ett jämställt föräldraskap och även fortsatt bidra till goda uppväxtvillkor för barn.

Utredningen anser att de nuvarande åldersgränserna inom föräldrapenningen inte är ändamålsenliga. Föräldrapenningen bör ytterligare koncentreras till tiden för barnets födelse och de första åren i barnets liv. Detta ligger i linje med huvudsyftet med föräldrapenningen, att möjliggöra för föräldrar att kombinera familjeliv och arbetsliv bl.a. genom att kompensera dem för inkomstbortfall från arbetet på grund av ledighet i samband med ett barns födelse eller adoption. Det ligger även i linje med att det största antalet föräldrapenningdagar bör lämnas för att ge möjlighet till längre sammanhängande ledigheter under ett barns första levnadstid eller första tid i en ny familj. Därefter bör det lämnas föräldrapenningdagar för att möjliggöra kortare ledigheter. Detta bedöms även medverka till en jämnare fördelning av föräldrapenningen mellan föräldrarna och innebära att män uppmuntras att använda en större andel av föräldrapenningen när barnet är litet, vilket har fördelar för hur kvinnor och män fördelar både obetalt och betalt arbete inom hushållet, såväl på kort som på lång sikt. Utifrån det som anges ovan, samt i syfte att renodla föräldrapenningen i förhållande till dess syfte att framförallt ge föräldrar möjlighet att vårda ett barn i dess yngre åldrar, föreslår utredningen en ny modell för förmånen.

Den nya modellen innebär i korta drag att föräldrapenning lämnas högst 460 dagar. Vid flerbarnsfödelse lämnas ytterligare dagar. Föräldrapenning lämnas längst tills barnet fyller 10 år. 390 av de 460 dagarna måste tas ut innan barnet blir 3 år. När

barnet är mellan 3 och 10 års ålder lämnas högst 10 dagar per år. De dagarna får inte sparas till efterkommande år utan förloras om de inte tas ut under året. För barn som är födda utomlands och har fyllt ett år vid bosättningen lämnas högst 130 dagar fram till 3-årsdagen. Om det fyllt 2 år lämnas 30 dagar.

Sveriges Ingenjörer lämnar följande kommentar på den nya modellens fördelning av dagar. Att lägga förslag på en ny åldersgräns, i det här fallet två nya åldersgränser, innebär att det är tre olika föräldraförsäkringssystem med olika åldersgränser igång samtidigt. Den reform som infördes den 1 januari 2014 med en angiven fyraårsgräns börjar först nu att ge effekt. En förälder som har barn födda 2013, 2016, 2019 skulle således omfattas av tre olika system, det tycker vi är olyckligt.

Sveriges Ingenjörer har vidare svårt att se hur förslaget att minska föräldrapeningdagarna från dagens 480 till 460 ska ha en inverkan på jämställdheten. Till detta ska också tilläggas att utredningen föreslår att de 10 dagar som den andra föräldern kan ta ut i samband med barnets födelse ("pappa-dagar") ska tas ifrån de ordinarie föräldraledighetsdagarna istället för som gäller idag.

Sveriges Ingenjörer konstaterar att utredningens förslag för barn födda utomland får ingripande effekt för de personer som antingen återvänder, flyttar eller invandrar till Sverige. Det här är inte en homogen grupp och förslaget kan få olika effekt för olika familjer. Försäkringen måste vara flexibelt nog att omfatta olika familjesituationer. Sveriges Ingenjörers medlemmar arbetar i hög utsträckning utomlands. Om den nya regleringen riskerar att svenska ingenjörer avstår eller förkortar tiden utomlands på grund av de ingripande förändringarna vore det allvarligt. Det skulle kunna innebära att företag utomlands går miste om värdefull kompetens.

Lägstanivådagarna försvinner

Föräldrapenning på lägstanivå i 90 dagar försvinner. Istället lämnas föräldrapenning på grund- eller sjukpenningnivå för ett något större antal dagar än förut.

Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget

Fler reserverade dagar

Utredningen lämnar förslag om en ytterligare öronmärkning av dagar. 130 dagar ska reserveras för vardera vårdnadshavare under barnets 3 första levnadsår. När barnet är mellan 3 och 10 år är 3 dagar per år reserverade för vardera vårdnadshavare. Det innebär totalt sett att 151 av 460 dagar är reserverad för vardera vårdnadshavare. 158 dagar kan överlåtas, varav 130 före 3-årsdagen.

Sveriges Ingenjörer vill lämna följande kommentar. Förbundet värnar om flexibiliteten i föräldraförsäkringen. Det innebär att en ytterligare reservation av dagar tillsammans med en skarp treårsgräns ger minskat utrymme att lika fritt som idag styra över fördelning av dagar. Förbundet finner det märkligt att så snart efter att utökad reservering av ytterligare en månad, som genomfördes 2016, föreslå ytterli-

gare utökning innan resultatet av den tidigare förändringen fått genomslag och kunnat utvärderas.

Sveriges Ingenjörer avslår förslaget

Undantag från reserverade dagar

Om en förälder på grund av fängelsestraff är varaktigt förhindrad att uppbära föräldrapenning, ska den andra föräldern ha rätt till samtliga föräldrapenningdagar.

Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget

Överlåta andra dagar till andra än vårdnadshavarna

Utredningen förslår att det ska vara möjligt att överlåta dagar till annan försäkrad som inte är barnets förälder. Högst 60 dagar per barn före 3 års ålder och högst 4 dagar per barn och år efter 3-årsdagen ska kunna överlåtas. Det ska vidare införas en regel att överlåtna dagar som inte använts ska kunna återtas. Det ska inte vara möjligt att vidare överlåta dagar som tidigare överlåtits. Den som tagit emot föräldrapenningdagar ska ha rätt till ledighet från arbetet.

Sveriges Ingenjörer ser positivt på att fler än de som likställs som förälder ska kunna vara föräldraledig med föräldrapenning för en anhörigs barn. Förbundet anser dock att eftersom föräldrar/vårdnadshavarna har huvudansvaret för barnet ska de också ha tillgång till den största andelen av föräldrapenningdagarna och att det är positivt att det finns en begränsning i hur många dagar som kan överlåtas.

Sveriges Ingenjörer vill vidare lämna kommentaren kring huruvida missgynnandeförbudet i föräldraledighetslagens 16 § gäller för den här gruppen. Det saknas ett resonemang om detta i utredningen, och om det inte framgår i förarbetena kan det komma att försvåra en tolkning av lagen i ett senare skede. Att låta andra personer än föräldrar och de som är att likställa med föräldrar omfattas av missgynnandeförbudet skulle innebära att en arbetsgivare måste acceptera frånvaro från arbetet för en gupp anställda som inte är vårdnadshavare eller att likställa med sådana. I teorin finns inte någon begränsning av mängden frånvaro det skulle kunna bli fråga om. Det bör av utredningen framgå om missgynnandeförbudet ska vara lika strängt gällande andra lediga arbetstagare än vårdnadshavare. Kanske finns det även i detta sammanhang ett behov av att peka ut att den som har det starkaste ansvaret även ska ha ett starkare skydd mot missgynnande.

Uttag av dagar i samband med barnets födelse

Utredningen föreslår att rätten till tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption försvinner och att de förs över till föräldrapenningen istället.

Sveriges Ingenjörer vill lämna följande kommentarer De dagar den andra föräldern kan ta ut i samband med barnets födelse, i dagligt tal "pappa-dagarna" är ett väletablerat system. Då varken regleringen om dubbeldagar ändras eller antalet perioder i föräldraledighetslagen utökas är vår samlade bedömning att det här förslaget inte leder till ökat jämställt uttag av föräldrapenningdagar under föräldraledigheten. Tvärtom finns en risk att den andra föräldern, ofta en pappa, väljer att

inte ta ut alla lediga dagar i samband med födelsen utan sparar dessa dagar till senare i barnets liv. Det tror förbundet skulle kunna få negativa effekter på jämställdheten avseende föräldraskapet.

Sveriges Ingenjörer avslår förslaget

Snabbhetspremien försvinner

Snabbhetspremien, dvs förlängt skydd för föräldrapenning vid ny graviditet, försvinner. Utredningen hänvisar till medicinska och arbetsmarkansrelaterade skäl.

Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget

240-dagarsvillkoret

240-dagarsvillkoret ändras så att den hänvisar till 180 kr/dag istället för lägstanivån då den nivån föreslås försvinna. Vilket är en konsekvensändring av att lägstanivån tas bort.

Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget

Graviditetspeng samt tillfällig föräldrapenning

Graviditetspenning ska kunna lämnas till och med dagen före beräknad förlossning, inkomttaket för graviditetspenning ska vara samma som för sjukpenning vilket innebär att taket höjs från 7,5 till 8,0 pbb. Utredningen föreslår samma höjning även för tillfällig föräldrapenning.

Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget. Vidare instämmer förbundet med utredningens resonemang att en generell rätt till graviditetspenning under graviditetens slutskede vore önskvärt, de presenterar dock inget sådant förslag.

Företagares villkor och möjligheter att använda föräldraförsäkringen

Utredningen gör bedömningen att det finns behov av en skyddsbestämmelse i fråga om beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst under uppbyggnadsskedet av ett företag även för personer som driver aktiebolag och instämmer i det förslag som har lämnats i promemorian *Sjukpenninggrundande inkomst för företagare under företagets uppbyggnadsskede* om att den sjukpenninggrundande inkomsten för en person som startar ett aktiebolag ska beräknas med samma principiella utgångspunkter som gäller för de personer som bedriver enskild näringsverksamhet under tiden företaget är under uppbyggnadsskede.

Sveriges Ingenjörer vill lämna följande kommentar. Förbundet hade hoppats att utredningen skulle komma med ett skarpare materiellt förslag för att underlätta för egenföretagare att vara föräldralediga och ta ut föräldrapenning. Ett sådant förslag saknas. Sveriges Ingenjörer emotser aviserat lagförslag och kommer då ta ställning till om det uppfyller de behov som egenföretagare har.

Övriga ändringsförslag

Utredningen föreslår att portalparagrafen, 1 §, föräldraledighetslagen om vilka som omfattas ska ges en annan utformning. Utredningen konstaterar att uppräknningen i 1 § lagen inte är fullständig. I bestämmelsen nämns inte de arbetstagare som har

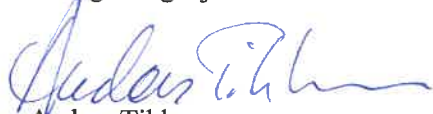
fått rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. 8, 9 eller 31 a § SFB (annan försäkrad som inte är förälder) och som omfattas av ledighetsrätten i 8 § 1 FLL. För att klargöra att även dessa arbetstagare har rätt till ledighet bör 1 § första stycket förtydligas så att det framgår att i vissa fall har även en annan arbetstagare än förälder rätt till ledighet enligt lagen.

Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget

Öka kunskaperna om föräldraförsäkring, föräldraledighet och föräldrapenningtillägg

Utredningen vill att såväl Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten som arbetsmarknadens parter fortsätter sina insatser för att informera: Sveriges Ingenjörer tillstyrker förslaget. Redan i dag anordnar Sveriges Ingenjörer seminarier om rättigheter och skyldigheter i samband med föräldraledighet.

Sveriges Ingenjörer



Anders Tihkan
Förbundssekreterare



Ola Sundström & Stina Kimstrand
Handläggare